

Analyzing and Explaining the Relationship Between Reading Poetry And Improving Students' Reading Skills From the Perspective of Elementary School Teachers in Quds City

Mohammadreza Hesaraki ^{*1}

¹ Department of Persian Language and Literature, Qods Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

* Corresponding author: m.r.hesaraki@gmail.com

Received: 2024-07-21

Accepted: 2024-08-26

Abstract

Background and purpose: This research was conducted with the aim of analyzing and explaining the relationship between reading poetry and improving students' reading skills from the perspective of elementary school teachers in Quds.

Method: The descriptive research method is a correlational survey. The statistical population of the research is all primary school teachers of Shahr Quds, 1425 of whom were selected as a sample using Cochran's formula. A simple random method was used to select the samples. In this research, to collect the required data from a researcher-made questionnaire (2023) including four components of creativity in poetry reading, quality of poetry reading, type of poetry, and mental and psychological preparation of teachers and knowledge. Students were used with 33 items. The reliability of the mentioned questionnaire was estimated using Cronbach's alpha formula of 0.71. The analysis of the collected data was done using the Pearson correlation test in SPSS26 statistical software.

Findings: The results of the research showed that the creativity in poetry reading is 0.652, the quality of poetry reading is 0.641, the type of poetry is 0.359, and the mental and emotional preparation of teachers and students is 0.399 with the improvement of skills Reading in students has a positive and significant relationship. This means that by increasing the amount of each of the studied components; Students' reading skills also improve.

Conclusion: According to the findings of this research and similar researches conducted inside and outside the country, it should be said that poetry reading is one of the efficient tools to strengthen and improve the reading skills of students, which with its proper use in the country's education system. It can be helpful to pay attention to reading correctly and improving students' learning.

Keywords: mental and psychological preparation, poetry reading, poetry reading quality, reading skills, type of poetry

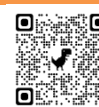
© 2019 Journal of New Approach to Children's Education (JNACE)

This work is published under CC BY-NC 4.0 license.

© 2022 The Authors.

How to Cite This Article: Hesaraki, M.R. (2025). Analyzing and Explaining the Relationship Between Reading Poetry And Improving Students' Reading Skills From the Perspective of Elementary School Teachers in Quds City. *JNACE*, 6(4): 24-32.

واکاوی و تبیین رابطه بین شعرخوانی با بهبود مهارت های خواندن دانش آموزان از دیدگاه معلمان مقطع ابتدایی شهرقدس

محمد رضا حصارکی^{۱*}

۱ گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد شهر قدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
* نویسنده مسئول: m.r.hesaraki@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۶/۰۵

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۴/۳۱

چکیده

زمینه و هدف: این پژوهش با هدف واکاوی و تبیین رابطه بین شعرخوانی با بهبود مهارت های خواندن دانش آموزان از دیدگاه معلمان مقطع ابتدایی شهرقدس به انجام رسیده است.

روش: روش پژوهش توصیفی پیمایشی از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش کلیه معلمان مقطع ابتدایی شهرقدس به تعداد ۱۴۲۵ می باشد که با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۰۲ به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای انتخاب نمونه ها از روش تصادفی ساده استفاده شده است. در این پژوهش برای گردآوری داده های مورد نیاز از پرسشنامه محقق ساخته (۱۴۰۲) شامل چهار مولفه خلاقیت در شعرخوانی، کیفیت شعرخوانی، نوع شعر و آمادگی ذهنی و روحی و روانی معلمان و دانش آموزان با ۳۳ گویه استفاده گردید. پایایی پرسشنامه مذکور با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ (۰/۷۱) برآورد گردید. تجزیه و تحلیل داده های گردآوری شده با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون در نرم افزار آماری SPSS26 انجام پذیرفت.

یافته ها: نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که خلاقیت در شعرخوانی با ۰/۶۵۲، کیفیت شعرخوانی با ۰/۶۴۱، نوع شعر با ۰/۳۵۹ و آمادگی ذهنی و روحی و روانی معلمان و دانش آموزان با ۰/۳۹۹ با بهبود مهارت های خواندن در دانش آموزان رابطه مثبت و معناداری دارد. این بدان معناست که با افزایش میزان هر یک از مولفه های مورد مطالعه؛ مهارت های خواندن در دانش آموزان نیز بهبود پیدا می کنند. نتیجه گیری: با توجه به یافته های این پژوهش و پژوهش های مشابه صورت گرفته در داخل و خارج از کشور باید گفت شعرخوانی یکی از ابزارهای کارآمد برای تقویت و بهبود مهارت های خواندن در دانش آموزان است که با استفاده درست از آن در نظام آموزشی کشور می توان به درست خوانی و بهبود یادگیری دانش آموزان کمک شایان توجه کرد.

واژگان کلیدی: آمادگی ذهنی، شعرخوانی، کیفیت شعرخوانی، مهارتهای خواندن، نوع شعر

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان محفوظ است.

شیوه استناد به این مقاله: حصارکی محمد رضا. (۱۴۰۳) واکاوی و تبیین رابطه بین شعرخوانی با بهبود مهارت های خواندن دانش آموزان از دیدگاه معلمان مقطع ابتدایی شهرقدس. فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان، ۶(۴): ۳۲-۲۴.

مقدمه

قرار می گیرند. شجاعت می خواهد تا افکار خود را در قالب کلمات بیان کند، چه به صورت شفاهی یا نوشتاری. استراتژی های یادگیری زبان جزء مهمی هستند که اغلب نادیده گرفته می شوند. دانش آموزان که پایه محکمی در شیوه های

توانایی خواندن و نوشتن موثر برای موفقیت کاملا ضروری است. اگر دانش آموزان در سطح مناسبی مطالعه نکنند، در معرض خطر چالش های تحصیلی، رفتاری، اجتماعی و عاطفی

شعر با رمان یا درام متفاوت است زیرا حاوی طرح داستان نیست. این هنری است که زندگی را مانند یک رمان تکرار نمی کند. شعر را می توان با فلسفه مقایسه کرد و اگرچه مردم ممکن است شعر را با حکمت مرتبط کنند، اما حکمتی که در شعر یافت می شود عمدتاً با فرم کلمات مرتبط است. شعر را می توان به مثابه متن هایی در نظر گرفت که در آنها عروض، وزن، ادای مختلف کلمات و نیز انواع قافیه، هم برای معنا و هم برای نحوه درک زبان مهم هستند و این آن را از سایر انواع متون متمایز می کند. شعر یک ترکیب ادبی است که احساسات و افکار شدید را بیان می کند و در سطرهایی نوشته می شود که بند را تشکیل می دهد. مشخصه آن تخیل، احساس و تأثیرگذاری است که به زبانی ملموس نوشته می شود، اغلب به صورت ریتمیک بیان می شود و به شیوه ای منظم تنظیم می شود (Idialu, 2014). شعر را می توان به عنوان هنر ادبی نیز در نظر گرفت که در قالب های گوناگونی که انسان برای بیان ریتمیک خود از آن ها استفاده می کند، کاربرد دارد. رواج ریتم شعر را بسیار منحصر به فرد و متفاوت از نثر می کند. این حوزه خاص از ادبیات، یک اثر هنری متمایز است که شامل استفاده از تخیل، شور و نیروی ذهنی در انتقال تجربیات یا در تبیین آگاهی و هستی انسان با ساختاری خاص و حساسیت فنی است. قطعیت ها به ذهن انسان، عواطف و احساسات او نسبت به دنیای پیرامون و ارتباط آنها بین جهان و انسان می پردازد. این ذهنی ترین جنبه ادبیات است (Chukwudi, 2015). شعر در به خاطر سپاری، متون نقش بسیار چشم گیری دارد و به همین دلیل آموزش کودکان بیشتر متأثر از شعر بوده است و به خوبی می توان آن را در حافظه جمعی ملاحظه کرد. نشاطی که جمع خوانی شعر می تواند ایجاد کند به همراه علاقه فطری کودکان به شعر افزایش توان یادگیری آنها را به همراه خواهد داشت. خیال انگیز بودن و موسیقایی بودن شعر خستگی را برای دانش آموز در بر نخواهد داشت. کودکان از شنیدن شعر لذت می برند نه بخاطر اینکه با صناعات ادبی آن آشنا هستند بلکه آنها با آهنگ شعر و ریتم موجود در آن به جنبش و جوشش در می آیند و شاد می شوند و در هنگام شنیدن توام با لذت مفهوم اشعار را نیز به خاطر می سپارند به هر حال تاثیرات شعر و موسیقی در کودکان بسیار زیاد است و به همین دلیل می توان از این وسیله برای آموزش بهتر موثر تر و ماندگارتر استفاده نمود، چرا که موسیقی و شعر با روحیه ی کودک بسیار سازگار است و هر آنچه را که هدف آموزش باشد و از طریق شعر و موسیقی به او تعلیم داده شود، فرا می گیرد. اگر پدران و مادران امروزی به دوران کودکی خود بیندیشند به خوبی درمی یابند که قبل از دبستان و حتی پس از آن برای همه لحظات زندگی خود از شکل شاعرانه استفاده می

یادگیری مؤثر دارند، بهتر می توانند به دانش آموزان مستقلی تبدیل شوند که قادر به مدیریت و خودتنظیمی هستند و مایلند مسئولیت آموزش خود را بپذیرند (Habok & Magyar, 2018). خواندن نه تنها یک مهارت استراتژیک مهم است، بلکه مهارتی است که باید در طول زندگی فرد حفظ شود (Alenezi, 2021). زبان به عنوان یک رسانه اساسی ارتباط عمل می کند و نقشی محوری در رشد فکری، اجتماعی و عاطفی دانش آموزان ایفا می کند (Saleh & Althaqafi, 2022; Nishihara, 2023). از قافیه های ساده گرفته تا شعرهای پیچیده، ادبیات می تواند تجربیات خواندنی جذاب و غنی کننده ای را ارائه دهد. شعر، به ویژه، با آمیزه ای قوی از محتوای عاطفی و غنای زبانی خود برجسته است (Concannon-Gibney, 2021; Baharuddin, 2022; Beaumont, 2022, et al). در شعر، شاعر پیامی را که می خواهد بگوید را با هنرهای کلامی یا ضمنی بیان می کند، بنابراین کودکی که از مهارت های تفکر درجه بالاتر برای درک شعر استفاده می کند، می تواند متن های دیگر را به نحو احسن درک کند (Sak, 2014). به خصوص شعر به عنوان یکی از انواع متون ادبی برای ایجاد انگیزه در زبان آموزان برای یادگیری زبان و بهبود مهارت زبانی آنها بسیار مفید است. به گفته (Mittal, 2014) شعر همیشه حواس ما را بیدار می کند و ادبیات را ترویج می کند. این به دانش آموزان کمک می کند تا طرح یا تصویری از همه چیز در ذهن خود ترسیم کنند که می توانند احساس کنند، توضیح دهند و درباره آن صحبت کنند. شعر موزیکال و ریتمیک است، بنابراین توجه همه را به خود جلب می کند. شعر اثری ادبی است که در آن بیان احساسات و اندیشه ها با استفاده از سبک و ریتم متمایز بیان می شود. شعر زبان زیبایی است که خواندن و نوشتن آن یکی از مؤثرترین راه های مقابله با هر وضعیت عاطفی است (Mazza, 2016). توانایی تسلط بر زبان و استفاده صحیح و روان از آن با توسعه همه حوزه های فعالیت زبانی متناسب است. توسعه مهارت های مرتبط با زبان را می توان از طریق آموزش سیستماتیک زبان به دست آورد. آموزش زبان ؛ ادبیات را به ذهن می آورد. اگرچه ادبیات به عنوان یک مفهوم بیشتر برای بزرگسالان قابل درک است، باین حال کودکان نیز محصولات ادبی را در تمام سنین دوست دارند و به ادبیات علاقه مند هستند. کودکان با سرگرم شدن از طریق محصولات ادبی همه چیز را در اطراف خود می آموزند. محصولات ادبی برای رشد شناختی و عاطفی کودکان اهمیت زیادی دارند، زیرا به افزایش سطح دانش کودکان و غنی تر کردن تخیل آنها کمک می کنند. شعرها اولین محصولات ادبی هستند که تخیل کودکان را تقویت می کنند (Razgathioğlu & Ulusoy, 2022).

کرده اند (رضایی و همکاران، ۱۳۹۸).

بررسی های های به عمل آمده نشان می دهد که در داخل کشور تحقیقات و مطالعات چندانی به ویژه در سال های اخیر در این زمینه صورت نگرفته است و شعرخوانی و اهمیت آن در ابعاد دیگری به غیر از مهارت های خواندن مورد توجه و تاکید بوده است. این در حالی است که پژوهش های بیشتری در این زمینه در خارج از کشور به انجام رسیده است که در اینجا به نتایج تعدادی از پژوهش های داخلی و خارجی اشاره می شود:

رحمتی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به بررسی اثربخشی آموزش اشعار ریتمیک بر بهبود کارکرد حافظه فعال، کاهش لکنت و اضطراب کودکان مبتلا به لکنت زبان پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که آموزش اشعار ریتمیک باعث بهبود کارکرد حافظه فعال و کاهش شدت لکنت زبان می شود و این تاثیر در مرحله پیگیری پایدار می ماند. آموزش اشعار ریتمیک با تقویت نقش نیمکره راست در کنترل زبان و افزایش شاخه های عصبی از طریق شل دادن و فعال کردن قشر مغز منجر به بهبود کارکرد حافظه فعال و کاهش لکنت و اضطراب کودکان مبتلا به لکنت زبان می شود.

اصنافی و همکاران (۱۳۹۶) با انجام پژوهشی تحت عنوان: مطالعه نقش آموزگاران در بهبود کتابخوانی دانش آموزان مقطع ابتدائی استان مازندران به این نتیجه رسیدند که استفاده از قصه گویی و شعرخوانی و نمایش فیلم و انیمیشن در بهبود کتابخوانی دانش آموزان مقطع ابتدائی استان مازندران تاثیر زیادی داشت. موحدی مهرآبادی و جوادی آسایش (۱۳۹۳) با بررسی تاثیر آموزش شعر بر بازبینی حافظه کودکان نشان دادند که دانش آموزانی که آموزش شعر دریافت کرده بودند بیشتر کلماتی که اطمینان به یادآوری آن داشتند را به یاد می آوردند در حالیکه دانش آموزانی که آموزش شعر دریافت نکرده بودند بیشتر کلماتی که اطمینان به یادآوری آن داشتند را به یاد نمی آوردند. Suwastini et al (2023) در پژوهشی به بررسی دیدگاه معلمان آینده نگر انگلیسی در مورد استفاده از شعر برای تقویت مهارت های خواندن پرداختند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که اکثر معلمان شعر را راهی برای تقویت واژگان می دانستند و بر فرهنگ لغت غنی و متنوع آن تاکید می کردند. نتایج این پژوهش همچنین نشان دهنده تاثیر همه جانبه شعر بر ابعاد خواندن است. این بینش ها بر ارزش آموزشی شعر در رشد زبان تاکید می کنند و نشان می دهند که ادغام مواد شعری معتبر نه تنها فهرست زبان را غنی می کند، بلکه عمق و ارتباط تجربه یادگیری را برای دانش آموزان تقویت می کند.

Saglam (2023) با بررسی تاثیر شعرخوانی با راهبردهای روان خوانی بر مهارت های درک مطلب دانش آموزان دبستانی با

استعداد و با استعداد کم نشان داد که شعرخوانی به شکل گروهی، خواندن مکرر و راهبردهای خواندن پژواک/پژواک از راهبردهای خواندن روان، مهارت های درک مطلب را در دانش آموزان با استعداد و دانش آموزان پایه سوم ابتدایی با استعداد کم را بهبود می بخشد.

Kesik & Polat (2023) در پژوهشی تاثیر مطالعات شعرخوانی بر اساس راهبردهای خواندن بر مهارت های روان خواندن دانش آموزان را مورد مطالعه قرار دادند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که تعداد کلمات غلط خوانی دانش آموزان پایه اول ابتدایی کاهش یافته و سطح و سرعت خواندن آنها افزایش یافته است.

Breukink et al (2023) با بررسی میزان تاثیر خواندن عمیق شعر و نثر و تاثیر آن بر فرآیند خواندن و درک متن در بین دانش آموزان کلاس دهم در کشور هلند؛ به این نتیجه دست یافتند که یک برنامه خواندن با تمرکز بر فرآیندهای شعرخوانی دانش آموزان، مبتنی بر یادگیری مشاهده ای از طریق نمونه های مدل سازی حرکت چشم؛ می تواند درک خواندن دانش آموزان را برای انواع متن های مختلف بهبود بخشد.

Razgathioğlu & Ulusoy (2022) در پژوهشی تاثیر فعالیت های مبتنی بر شعرخوانی را بر روان خواندن و نوشتن خلاق دانش آموزان مورد بررسی قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان داد که دانش آموزان گروه آزمایش پیشرفت های بیشتری را نسبت به گروه گواه در بهبود مهارت خواندن به دست آوردند.

توجه به تاثیرات شعر برای پرورش عواطف، احساسات و درک دانش آموزان دلایلی است که وارد کردن دانش آموزان به دنیای شعر را ضروری می کند. معمولا نخستین چیزی که دانش آموزان موقع شعرخواندن به خاطر می سپارند، قافیه های آن است. قافیه ها به دانش آموز کمک می کنند تا بتوانند آوای نمونه در کلمات را درک کنند و در نتیجه بتوانند روان تر بخوانند و حتی بعدها روان تر بنویسند. در نتیجه شعر در یادگیری می تواند در گسترش گنجینه لغات، کم کردن فاصله خواندن و درک مطلب، درک حقایق و تجاربتزدگی، آشنایی با ادبیات و فرهنگ اقوام و ملل، افزایش مهارت گوش سپردن، تمرین تصویر سازی، برانگیختن حس کنجکاوی، تقویت شعور اجتماعی، رشد و پرورش نیروی تخیل کودکان، آشنایی با صفات پسندیده و بیزار از کارهای ناپسند نقش داشته باشند (کریمی، ۱۴۰۲).

شعر از ابتدای وجود بشر بر روی زمین وجود داشته است و از همان زمان انسان نخستین با موزون بودن کلام آشنایی داشته و به آن علاقه نشان داده است. شعر نه تنها برای بزرگسالان، بلکه برای کودکان و دانش آموزان هم جذابیت ویژه ای دارد. پس از آنجایی که دانش آموزان به شعر علاقه نشان می دهند، می توانیم از آن به عنوان یک روش تدریس استفاده کنیم.

روش پژوهش

این پژوهش به لحاظ ماهیت توصیفی-پیمایشی از نوع همبستگی و به لحاظ هدف کاربردی است. جامعه آماری پژوهش کلیه معلمان مقطع ابتدایی شهرقدس به تعداد نفر ۱۴۲۵ می باشد که با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۳۰۲ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای انتخاب نمونه ها از روش تصادفی ساده استفاده شده است. در این پژوهش برای گردآوری داده های مورد نیاز از پرسشنامه محقق ساخته شامل چهار مولفه خلاقیت در شعرخوانی، کیفیت شعرخوانی، نوع شعر و آمادگی ذهنی و روحی و روانی معلمان و دانش آموزان با ۳۳ گویه استفاده گردید. پایایی پرسشنامه مذکور با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ ۰/۷۱ برآورد گردید. تجزیه و تحلیل داده های گردآوری شده با استفاده از نرم افزار آماری SPSS26 در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی انجام پذیرفت. از آمار توصیفی برای توصیف ویژگی های جمعیت شناختی پاسخ دهندگان و از آمار استنباطی برای تعیین روابط میان متغیرها و ضریب تعیین میان متغیرها استفاده شده است. با توجه به توزیع نرمال داده ها از ضریب همبستگی پیرسون برای آزمون فرضیه ها استفاده گردید.

یافته های پژوهش

یافته های توصیفی پژوهش نشان داد از مجموع ۳۰۲ نفر پاسخ دهنده ۱۸۵ نفر (۶۱/۲۶ درصد) زن و ۱۱۷ نفر (۳۸/۷۴ درصد) مرد هستند. به لحاظ مدرک تحصیلی نیز ۲۴۷ نفر (۸۲/۵ درصد) دارای مدرک کارشناسی و ۵۵ نفر (۱۷/۵ درصد) دارای مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر بودند. بر اساس سابقه کار نیز ۵۱ نفر (۱۶/۸۹ درصد) کمتر از ۱۰ سال، ۸۴ نفر (۲۷/۸۱ درصد) بین ۱۰ تا ۱۵ سال، ۹۲ نفر (۳۰/۴۶) ۱۶ تا ۲۰ سال سابقه کار داشته اند.

در بخش آمار استنباطی ضریب همبستگی بین متغیرهای مورد مطالعه با استفاده از آزمون پیرسون و همچنین ضریب تعیین محاسبه شده در جداول ذیل ارائه شده است:

جدول ۱: رابطه بین خلاقیت در شعرخوانی با بهبود مهارت هات های خواندن

متغیر مستقل	متغیر وابسته	مقدار همبستگی	ضریب تعیین	سطح معنی داری
خلاقیت در شعر خوانی	بهبود مهارت خواندن	۰/۶۵۲	۰/۳۰۹	۰/۰۰۰۱

مثبت و معنی دار وجود دارد. همچنین ضریب تعیین محاسبه شده نشان می دهد که ۳۰/۹ درصد تغییرات بهبود مهارت خواندن به میزان خلاقیت معلمان در شعرخوانی بستگی دارد.

کودکان، زیبایی و آهنگین بودن یک کلام را می پسندند و ما هم می توانیم از این علاقمندی شان، یک روش تدریس بسازیم که با علاقه شان تلفیق شود و بتوانند هم به درس و مدرسه علاقه نشان دهند هم بتوانند به بهترین نحو مباحث درسی را یاد بگیرند. (جعفری، ۱۴۰۳).

درست خواندن و تسلط بر آن یکی از مهمترین اهداف آموزشی است که توجه به آن به ویژه در سال های ابتدایی ورود به مدرسه می تواند بسیاری از کاستی ها و نارسایی های فرآیند یادگیری را مرتفع کند. برای تحقق این امر یکی از ابزارها و راهکارهایی که دانش آموزان را به درست خواندن و تسلط بر آن تشویق و ترغیب می کند (شعرخوانی) است که در اکثر نظام های آموزشی نقاط مختلف جهان مورد توجه و تاکید است. استفاده از شعر خوانی در فرآیند یاددهی و یادگیری سبب می شود تا دانش آموزان بیش از هر زمانی به زبان و فراگیری آن اهمیت دهند و با استفاده از ساختارها و قالب های شعری به جزئیات زبان و کاربردهای درست آن پی ببرند. از آنجا که دانش آموزان در سال های اول ورود به مدرسه در زمره کودکانی هستند که گنجینه لغات و شناخت آنها از زبان و کاربردهای متنوع آن به کمال نرسیده است لذا شعرخوانی در ابعاد مختلف آن و متناسب با گروه سنی دانش آموزان می تواند نقش بسیار مهمی در بهبود مهارت های خواندن آنان داشته باشد. بر این اساس و با توجه به آنچه گفته شد این پژوهش بر آن است تا به این سوال پاسخ دهد که: از دیدگاه معلمان مقطع ابتدایی شهرقدس رابطه بین شعرخوانی با بهبود مهارت های خواندن دانش آموزان چگونه است؟ برای دستیابی به اهداف پژوهش فرضیات ذیل مورد آزمون قرار گرفتند:

- ۱- بین خلاقیت در شعرخوانی با بهبود مهارت های خواندن دانش آموزان رابطه وجود دارد.
- ۲- بین کیفیت شعرخوانی با بهبود مهارت های خواندن دانش آموزان رابطه وجود دارد.
- ۳- بین نوع شعر با بهبود مهارت های خواندن دانش آموزان رابطه وجود دارد.
- ۴- بین آمادگی ذهنی و روحی و روانی معلمان برای شعر خوانی با بهبود مهارت های خواندن دانش آموزان رابطه وجود دارد.

چنانچه در جدول (۱) مشاهده می شود در سطح معنی داری (P=۰/۰۰۰۱) از دیدگاه معلمان مقطع ابتدایی شهر قدس بین خلاقیت در شعرخوانی با بهبود مهارت خواندن دانش آموزان رابطه

جدول ۲: رابطه بین کیفیت شعر خوانی با بهبود مهارت های خواندن

متغیر	متغیر وابسته	مقدار همبستگی	ضریب تعیین	سطح معنی داری
کیفیت شعرخوانی	بهبود مهارت خواندن	۰/۶۴۱	۰/۲۸۹	۰/۰۰۱

متغیر ۰/۶۴۱ است. همچنین ضریب تعیین محاسبه شده نشان می دهد که ۲۸/۹ درصد تغییرات مربوط به بهبود مهارت خواندن به میزان کیفیت شعرخوانی بستگی دارد.

با توجه به آنچه در جدول (۲) آمده است در سطح معنی داری (P=۰/۰۰۰۱) از دیدگاه معلمان مقطع ابتدایی شهر قدس بین کیفیت شعرخوانی با بهبود مهارت خواندن دانش آموزان رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد. ضریب همبستگی بین این دو

جدول ۳: رابطه بین نوع شعر با بهبود مهارت های خواندن

متغیر مستقل	متغیر وابسته	مقدار همبستگی	ضریب تعیین	سطح معنی داری
نوع شعر	بهبود مهارت های خواندن	۰/۳۵۹	۰/۱۸۱	۰/۰۰۰۱

۰/۳۵۹ است. همچنین ضریب تعیین محاسبه شده نشان می دهد که ۱۸/۱ درصد تغییرات بهبود مهارت خواندن به نوع شعر بستگی دارد.

آمار و ارقام جدول (۳) نشان می دهد که در سطح معنی داری (P=۰/۰۰۰۱) از دیدگاه معلمان مقطع ابتدایی شهر قدس بین نوع شعر با بهبود مهارت خواندن دانش آموزان رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد. ضریب همبستگی بین این دو متغیر

جدول ۴: رابطه بین آمادگی ذهنی و روحی و روانی معلمان و دانش آموزان برای شعر خوانی با بهبود مهارت های خواندن

متغیر	متغیر وابسته	مقدار همبستگی	ضریب تعیین (%)	سطح معنی داری
آمادگی ذهنی معلم و دانش آموزان برای شعرخوانی	بهبود مهارت های خواندن	۰/۳۹۹	۰/۲۴۴	۰/۰۰۱

از این پژوهش با نتایج حاصل از پژوهش های اصنافی و همکاران (۱۳۹۶) تاثیر مثبت شعرخوانی بر گرایش به مطالعه و کتابخوانی؛ موحدی مهرآبادی و جوادی آسایش (۱۳۹۳) تاثیر شعرخوانی بر تقویت حافظه کودکان؛ (2023) Suwastini تاثیر و اهمیت شعرخوانی بر تقویت واژگان و تقویت یادگیری کودکان؛ (2023) Saglam تاثیر شعرخوانی بر راهبردهای خواندن؛ (2023) Kesik & Polat تاثیر شعرخوانی بر مهارت در خواندن؛ (2023) Breukink et al تاثیر مداخله ای شعر خوانی بر فرآیند خواندن و یادگیری و Razgathioğlu & Ulusoy (2022) تاثیر مثبت شعرخوانی را بر روان خوانی و نوشتن خلاق دانش آموزان؛ همسو و همراستا بوده است. در تبیین و تفسیر وجود رابطه بین خلاقیت با بهبود مهارت های خواندن که در این پژوهش و پژوهش اصنافی و همکاران (۱۳۹۶) مورد تایید قرار گرفته است می توان گفت شعر به واسطه برخورداری از ویژگی های منحصر به فرد خود از جمله تحریک احساسات و عواطف و ایجاد انگیزش برای به یادسپاری نقش مهم و غیرقابل انکاری در بهبود و تقویت مهارت های خواندن در کودکان و به تبع آن در دانش آموزان می شود (Razgathioğlu & Ulusoy, 2022). و (Chukwudi, 2015) نیز تاثیر گذاری ادبیات بر تقویت ذهن و قوه تخیل افراد

چنانچه در جدول شماره (۴) مشاهده می شود در سطح معنی داری (P=۰/۰۰۰۱) از دیدگاه معلمان مقطع ابتدایی شهر قدس بین آمادگی ذهنی و روحی و روانی معلمان و دانش آموزان برای شعرخوانی با بهبود مهارت خواندن دانش آموزان رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد. ضریب همبستگی بین این دو متغیر ۰/۳۹۹ است. همچنین ضریب تعیین محاسبه شده نشان می دهد که ۲۴/۴ درصد تغییرات بهبود مهارت خواندن به آمادگی ذهنی و روحی و روانی معلمان و دانش آموزان برای شعرخوانی بستگی دارد.

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین شعرخوانی با بهبود مهارت های خواندن دانش آموزان از دیدگاه معلمان مقطع ابتدایی شهر قدس به انجام رسیده است. برای دستیابی به اهداف پژوهش چهار فرضیه مورد آزمون قرار گرفت که نتایج آزمون هر یک از این چهار فرضیه یعنی وجود رابطه بین خلاقیت در شعرخوانی، کیفیت شعرخوانی، نوع شعر و آمادگی ذهنی و روحی و روانی معلمان برای شعرخوانی با بهبود مهارت های خواندن دانش آموزان رابطه مثبت و معناداری داشته است. نتایج حاصل

مورد توجه می باشد که شواهد نشان می دهد این راهکار در نظام آموزشی کشور ما نیز از قدیم الایام مورد توجه بوده و همچنان به آن توجه ویژه می شود با این حال ضرورت ایجاب می کند معلمان در کلاس های درس خود اشعار متناسب با هر گروه سنی را ارائه کنند و از همه مهمتر آنکه برای دستیابی به هدف اصلی که همان تقویت و بهبود مهارت های خواندن دانش آموزان و کودکان است از قوه خلاقه خود برای شعرخوانی استفاده کنند و از میزان تاثیرگذاری آن بر این فرآیند آگاهی یابند. علاوه بر این باید در انتخاب نوع شعر و کیفیت ارائه آن متناسب با هر یک از گروه های سنی دقت لازم را به عمل آورند و شعرخوانی را زمانی مورد استفاده قرار دهند که هم خود و هم دانش آموزان به لحاظ ذهنی و روحی و روانی از آمادگی لازم برخوردار باشند. بر این اساس به مدیران ارشد، سیاستگذاران و برنامه ریزان وزارت آموزش و پرورش پیشنهاد می شود به مقوله شعرخوانی به عنوان یک ابزار کارآمد برای بهبود مهارت های خواندن دانش آموزان به ویژه در مقطع ابتدایی که در واقع سال های ابتدایی آموزش رسمی خواندن و نوشتن هستند بیش از پیش توجه داشته باشند و اهمیت این موضوع را از طریق آگاهی رسانی و آموزش به معلمان انتقال دهند

موازین اخلاقی

در این پژوهش پاسخ دهندگان با آگاهی و رضایت کامل نسبت به تکمیل پرسشنامه های پژوهش اقدام و محرمانگی داده ها کاملاً رعایت شده است.

تشکر و قدردانی

از تمامی معلمان و مدیران مدارس ابتدایی شهرقدس که برای گردآوری داده های مورد نیاز همکاری لازم را داشته اند تشکر و قدردانی می شود.

تعارض منافع

تعارض منافی در نگارش این مقاله وجود ندارد.

منابع فارسی

اصنافی، ا؛ حاجی زین العابدینی، م؛ دانشمند، م. (۱۳۹۶). مطالعه نقش آموزگاران در بهبود کتابخوانی دانشآموزان مقطع ابتدایی استان مازندران، مطالعات دانش شناسی، ۴(۱۴)، ۹۹-۱۱۷.
جعفری، یلدا. (۱۴۰۳). تدریس به روش شعرخوانی و تاثیر آن بر یادگیری دانش آموزان دوره ابتدایی، فصلنامه مطالعات روان شناسی و علوم تربیتی، ۷(۷۰)، ۵۳۲-۵۲۳.
رحمتی، ص؛ جباری، ر؛ ثمین، ط. (۱۴۰۰). بررسی اثربخشی آموزش اشعار ریتمیک بر بهبود کارکرد حافظه فعال، کاهش لکت و

ررا مورد تاکید قرار داده اند و بر این باورند که ادبیات به ویژه شعر می تواند به افزایش سطح دانش کودکان و غنی تر کردن توان ذهنی و همچنین روان خوانی و نوشتن خلاقانه آنان کمک فراوان کند.

در تبیین رابطه بین کیفیت شعر خوانی و بهبود مهارت های خواندن نیز کریمی (۱۴۰۲) معتقد است شعرخوانی آهنگین و ریتمیک فرآیند یادگیری را برای کودکان هموارتر می سازد و باعث می شود تا به عنوان یک روش تدریس کارآمد قدرت یادگیری کودکان را افزایش داده و آنان را به خواندن ترغیب کند. بدون شک شعرخوانی به عنوان یک ابزار برای انتقال مفاهیم درسی و غیر درسی می تواند بر تقویت گنجینه لغات کودکان تاثیر مثبت داشته باشد و آنان را برای درک هرچه بهتر مطالب و مفاهیم یاری کند.

شمیسا (۱۳۷۸) معتقد است لحن غزل عاشقانه، ملایم، لطیف و حسرت آمیز است. ولی لحن قصیده با صلابت و سنگین و حماسی است. یا در «تغزل» چون شاعر در تکاپوی آن است که خواننده را برای شنیدن مطلب دیگری آماده کند، لحنی برمی گزیند که جذاب و شاد باشد ولی از غزل که عموماً قالبی برای بیان درد عشق و دوری و رنج های فراق است، لحن شاعر برخاسته از اندوه و حسرت است. بنابراین در تبیین رابطه بین نوع شعر و بهبود مهارت های خواندن در کودکان باید گفت لحن و نحوه بیان شعر بر اساس انواع متداول و مرسوم آن در قالب های مختلف و الگوبرداری کودکان و حتی تقلید آنان از نوع ارائه شعر توسط دیگران می تواند مهارت های خواندن آنان را تحت تاثیر خود قرار داد و به بهبود و تقویت آن کمک شایان توجه داشته باشد.

کریمی و همکاران (۱۳۹۸) بر این اعتقادند که جمع خوانی شعر و علاقه فطری کودکان به شعر افزایش توان یادگیری آنها را به همراه دارد و آنان با آهنگ شعر و ریتم موجود در آن به جنبش و جوشش در می آیند و شاد می شوند و در هنگام شنیدن توام با لذت مفهوم اشعار را نیز به خاطر می سپارند. بنابراین در تبیین رابطه بین شعرخوانی و آمادگی روحی و روانی معلمان برای شعرخوانی باید گفت ذهن آماده و رهایی از دغدغه های ذهنی می تواند به معلمان کمک کند تا با ایجاد فضایی مطلوب؛ اشعار متناسب با سطح درک کودکان را به شکل جمع خوانی یا فردی به گونه ای ارائه و اجرا کند که موجب ایجاد شور و شغف در آنان شود و شوق و انگیزه آنان را برای یادگیری بیشتر دوچندان سازد.

به طور کلی باید که شعرخوانی به عنوان یک راهکار عملی و کارآمد برای تقویت مهارت های خواندن کودکان و دانش آموزان و به تبع آن یادگیری بهتر در اکثر نظام های آموزشی

- Vocabulary and Grammar using Nursery Rhymes to Children for Whom English is an Additional Language. *Reading Teacher*, 75(1), 41–50.
- Habók, A., & Magyar, A. (2018). The effect of language learning strategies on proficiency, attitudes and school achievement. *Frontiers in psychology*, 8, 2358
- Idialu, P. (2014). Students-related Variables as predictors of attitude to and achievement in literature-in-English. Unpublished PH.D. Thesis, University of Ibadan, Ibadan.
- Jafari, Y. (2024). Teaching by reading poetry and its effect on the learning of elementary school students, *Quarterly Journal of Psychology and Educational Sciences*, 7(70), 523-532. [Persian]
- Karimi, S. (2023). Investigating the effect of using poetry in increasing students' learning, the 6th international conference of psychology, educational sciences and social studies, Hamadan. [Persian]
- Kesik, C., & Polat, İ. (2023). The effect of poetry reading studies based on reading strategies on reading fluent skills, *E-International Journal of Educational Research*, 14 (1), 313-329. DOI: <https://doi.org/10.19160/eijer.1226393>
- Mazza, N. (2016). *Poetry Therapy: Theory and Practice* (2nd ed.). Routledge.
- Mittal, R. (2014). The role of literary texts in language teaching and learning, *Advances in Language and Literary Studies*, Australian international academic center PTY.LTD.
- Movahedi Mehrabadi, M., Javadi Asayesh, S. (2014). The effect of teaching poetry on children's memory revision, *two quarterly scientific-research journal of social cognition*, 1(5), 125-135. [Persian]
- Nishihara, T. (2022). EFL learners' reading traits for lexically easy short poetry. *Cogent Education*, 9(1).
- Rahmati, S., Jabari, R., Samin, T. (2021). Investigating the effectiveness of teaching rhythmic poems on improving working memory, reducing stuttering and anxiety in children with stuttering, *Scientific Quarterly of Educational Research Journal*, 16(66), 57-80. [Persian]
- Razgathioglu, M., Ulusoy, M. (2022). The Effect of Activity-Based Poetry Studies on Reading Fluency and Creative Writing Skills, *International Journal of Progressive Education*, 18(3), 226-243.
- اضطراب کودکان مبتلا به لکت زبان، فصلنامه علمی پژوهشنامه تربیتی، ۱۶(۶۶)، ۸۰-۵۷.
- رضائی، ز؛ استاجی، ا؛ گلی زاده عطایی، م. (۱۳۹۸). بررسی تاثیر داستان و شعر در آموزش و یادگیری، اولین همایش ملی مدرسه فردا، اردبیل
- شمیسا، س. (۱۳۷۸). انواع ادبی، تهران: فردوس، چاپ ششم.
- کریمی، س. (۱۴۰۲). بررسی تاثیر استفاده از شعر در افزایش یادگیری دانش آموزان، ششمین همایش بین المللی روانشناسی، علوم تربیتی و مطالعات اجتماعی، همدان.
- موحدی مهرآبادی، م؛ جوادی آسایش، س. (۱۳۹۳). تاثیر آموزش شعر بر بازبینی حافظه کودکان، دوفصلنامه علمی - پژوهشی شناخت اجتماعی، ۱(۵)، ۱۳۵-۱۲۵.

فهرست منابع

- Alenezi, S. (2021). Investigating Saudi EFL students' knowledge and beliefs related to English reading comprehension. *Arab World English Journal (AWEJ)*, (12), 339-356.
- Asanafi, A., Haji Zain al-Abidini, M., Daneshmand, M. (2016). Studying the role of teachers in improving the reading of elementary school students in Mazandaran province, *Scientific Studies*, 4(14), 117-99. [Persian]
- Baharuddin, A. F., Nur, S., & Isma, A. (2022). Teaching Strategy in Enriching the Efl Students' Vocabulary Through Literature. *LLT Journal: A Journal on Language and Language Teaching*, 25(1), 250–262
- Beaumont, N.E. (2022). Poetry and Motion: Rhythm, Rhyme and Embodiment as Oral Literacy Pedagogy for Young Additional Language Learners. *Education Sciences*, 12(12). <https://doi.org/10.3390/educsci12120905>
- Breukink, C., van der Knaap, E., & van den Bergh, H. (2023). Deeper reading of poetry and prose: Effects of a reading process-focused intervention on the text comprehension of 10th grade students in the Netherlands. *L1-Educational Studies in Language and Literature*, 23(2), 1–29.
- Chapman, K.W.(2010). *Poetry: for Beginners*. Danbury: Writers and Readers Inc.
- Chukwudi, D. (2015). The problems of teaching poetry in junior secondary schools in Ikpoba-Okha Local Government Area Edo State. www.easypromaterials.com.ng
- Concannon-Gibney, T. (2021). "Teacher, Teacher, can't Catch Me!": Teaching

- Arab Young Children: A Quasi-Experimental Study in a Kindergarten School in Saudi Arabia. *SAGE Open*, 12(1).
<https://doi.org/10.1177/21582440221079806>
- Shamisa, S. (1999). *Literary genres*, Tehran: Ferdous, 6th edition. [Persian]
- Suwastini, N.K.A., Aryawan, L. P. K. F., & Farida, L. A. (2023). English Prospective Teachers' Views on Using Poetry to Enhance Reading Skills. *Voices of English Language Education Society*, 7(2), 232–243.
- Rezaei, Z., Staji, A., Golizadeh Atai, M. (2018). Investigating the effect of stories and poetry in teaching and learning, the first national conference of Farda School, Ardabil. [Persian]
- Saglam, A. (2023). Effect of Poems Read with Fluent Reading Strategies on Reading Comprehension Skills of Primary School Students With and Without Giftedness, *International Journal of Education & Literacy Studies*, 11(4), 13-23.
- Sak, U. (2014). Trainings for the diagnosis of giftedness traits. *Maya Academy*.
- Saleh, A. M., & Althaqafi, A. S. A. (2022). The Effect of Using Educational Games as a Tool in Teaching English Vocabulary to

